

Németh Péter Mikola

„Hetedhét Ipolyon innen és túl...“ Ipolydamásdi és helembai farsang

„Tuto nám dali,
tuto nám dali,
Szomara zabili, szlanyina mali“

„Kinek nincs, kinek nincs kút az udvarában,
Aranyos diófa pitvar ajtajában?
Aranyos diófa, csipkés a levele,
Mért nincs minden lánynak igaz szeretője?“

A mesebeli Ipolyon (Ipel’/Ipul/Eipel), miként azt a harmadik évezred küszöbén tudni véljük, a trianoni disputa (1920. június 4.) következtében, a nagyhatalmi megbékélés „ígéretével“ 172,2 folyamkilométeren magyar–szlovák határfolyóvá nyilvánított, mindazonáltal hajózhatóvá kikialtított Ipolyon, ha mással nem, hát a *Klowrát* nevezetű vasstepszel, uszályal a damásdi szárazpatakig el is juthat az akcionista, a politikai kalandor. Persze ma már addig sem, hiszen az ún. **Hulinova**-terv (1966) részleges megvalósításával, folyószabályozás címén, vízveszejtő csatornává sorvasztották az Ipoly-meder bizonyos szakaszait. De miként lehetséges ez, amikor egykoron, az egységes egész alkotó I p o l y m e n t i k u l t ú r k ö r b e n születettek évszázadokon át sejtjeikben tudhatták, hogy ez a folyó jóval többet jelent számukra, mint egyszerűen vízgyűjtő területet, határfolyót, vízfolyást, csatornát? Természeti és történelmi keretet jelentett, amely a Kárpát-hazában a fő ütőérrrel, a Dunával köti össze az itt élő népeket.

Az Ipoly táji hazában, a Palócföld farkán, ezen az archaikus, etnikai sajátosságokkal megáldott vidéken, ahol mi élünk, *Jó palócok és Tót atyafiak*, köztük kisalföldi szokásokat őrző magyarok, szlovákok/tótok, zsidók és cigányok, kis számban német/sváb, ruszin és lengyel ajkúak éltek együtt évszázadokon át, szokásaikban, eszméikben, kultúrájukban egységet alkotva. S hogy egykoron ez minden bizonnyal így is történhetett, annak gyönyörű bizonyosságát adta 1991-ben a szlovákiai magyarok lakta Helemba (Chl’aba) és a magyarországi, többségükben tótok lakta Ipolydamásdi farsangi hagyományának újjászületése. A múlt század eleji „régik“ öregek **Korcsmáros László** tanító, helybéli néprajzkutató elmondása szerint még emlékeztek arra, hogy 1904-1910 között a farsang vasárnapja a maskarások (ökör szarvával ékesített, kiszáritott tökből, harisnyából, festett papírból, kecske- és juhbőről készített álarcosok, zsúpkévs szereplők) felvonulásával és koledálással, azaz adománygyűjtéssel, koldulással kezdődött. Nőnek öltözött férfiak, férfinak öltözött nők, ifjak és vénak voltak azok a felismerhetetlenségig kimaszkírozott álarcos kéregetők, akik tojást, szalonnát, s mindenfélét, bort vederszámra kaptak a falubeliektől. Ahol nem kaptak se ezt, se azt, ott tojást loptak a tyúkolakból, bort lopóztak a teli hordókból. Az adakozóbb lelkek ugyanakkor ördögi nyársaikra olykor-olykor egész szál

füstölt kolbászokat, sódart, oldalszalonnákat húztak, szúrtak, vagy aggattak. Ha közben egy-egy veder telis-tele lett borral, a szatyor, a „hátyi“, vagy a kosár pedigen megtelt mindenféle jóval, a maskurások szinte észrevétlenül, lopakodva eltűntek, elrohantak vele ahhoz a házhoz, ahol a faluban az ünnepekre egybegyűltek, ahol vetkőztek és öltöztek, ahol a „végzést“ tartották. S ott hordókba öntötték az isteni nedűt, és jobb időkre elspájzolták a finom ennivalót.

A féktelen eszem-iszommal folytatódó, majd a farsangtemetéssel végződő, eredetileg három napra nyúló önfeledt tavaszvárás ünnepének 1925 körüli megszűnte után több mint fél évszázaddal újul meg ismét a vízkereszt napja (január 6.) és a nagyböjt kezdetét jelző hamvazó szerda közötti időszakban, némi változtatással, életszerű változással.

Az egyik lényegi, s talán leglátványosabb változás a tűzgrás rítusa lett. Ez a szertartás, a megtisztulás és megtisztítás úgy történik, hogy Ipolydamásdi és Helemba utcáin és terein, a felvonulás útvonalán szalmakupacokat és bálákat helyeznek el a farsangolók. Idővel minden meggyújtott kupacot sorban felkeresnek, s harmonika, duda, hegedő, ütőhangszerek kísérete mellett, illetve csengők, kolompok és kereplők hangjaira szenvedélyes, vad izásban körbetáncolják, átugrálják a lobogó, füstölő, kormozó, majd lassan, parázslón elhamvadó, pernyét ontó szalmakupacokat. Az utolsó lángoló kupac mellett, amely máglyaszerűen a legnagyobb (ezt legtöbbször Helemba főterén, vagy a damásdi hídfőnél, az Ipoly partján rakják), a résztvevők leveszik a jelmezeiket, és a tűzbe dobálják azokat. Ezzel jelzik, hogy a tűztánc, a tűzgrások rítusában szellemük, szívük megtisztult, a lángok kiégették testükből, lelkükből az évközben felhalmozódó toxint, mérget, s készek az újrakezdésre, készek sutba vetni a telet.

A másik változás a kiszebaba égetés, amikor is a farsangolók szalmával kitömött, égő bábut dobnak az Ipoly-hídról a Duna felé sebesen hömpölygő folyó jéghideg vizébe. Ezzel a gesztussal szimbolikusan a zord időt, a kietlen, fogcsikorgató telet semmisítik meg. Mindezek után a maskurások örömmámorban, énekelve, táncolva vonulnak át a szemközti faluba, ahol a „szomszédvár“ lakói vendégül látják az ünneplőket – egyik évben a helembaiak az ipolydamásdiakat, a másik évben meg természetesen ugyanúgy, jó szívvel, de megfordítva.

A farsangi lakoma és bál előtt különféle adomákkal, játékokkal, mondókákkal szórakoztatják egymást a jelenlévők, ebben járnak elől évről-évre a nagybörzsönyi pávakörösök.

A dínomdánom közben és utána is szól az elektronikus zene, és önfeledten, táncmulatsággal, alakoskodásban búcsúztatják a harmadnapon elmúlásra ítélt *Farsang Tőbiást*. Akit persze mindenki a szívébe zárt, megszeretett, hiszen Ő jelen volt a végestelen tél minden örömeiben,

vigasságában, miközben az idő, ez a gonosz mostoha a mulattatásban szinte észrevétlenül egy esztendővel öregebbé tett mindenkit, ezért az élet rendje szerint neki is el kell múlnia, hogy egy esztendő múlva újjá születhessék.

*„Meghalt Farsang Tóbiás, a nép barátja,
Ma van neki szerény elhamvasztása.
Ismét elmúlt egy év, s mi öregebbek lettünk.
Sirassuk, sirassuk, hogy elment közülünk.“*

Így is van az rendjén, s ha minden igaz, így is maradhatna a helembai és damásdi maskurázás örök időkre. De nem maradhat így, mert 2000 nyarán – a megújuló farsangi hagyomány jövőjét illetően is – váratlan, már-már tragikusnak tűnő esemény történt. Az Ipolydamásd és Helemba közötti határ átjárhatósága megszűnt, mert a bohókás tavasz, amelyet a farsangolók évről-évre annyira várnak, ezúttal könyörtelenül jött: az ár uszadékfával hordta teli a híd alját, amit a helybeliek, ki tudja, miért, miért nem, de elfelejtettek sürgető gyorsasággal kitisztítani, s így az alappilléreket alámosta, megemelte, majd magával sodorta a víz. A híd közepe leszakadt, a megmaradt részeit a Magyar Államkincstár „jóvóltából“ időközben lebontották, a helyreállítására azonban már nem volt mód. Az új átkelőt, bármennyire is szeretnék magyar és szlovák oldalon egyként, a századforduló óta nem sikerül felépíttetni. Ezért azóta csak remélhetjük, hogy átmenetileg szakadt meg az ipolydamásdi-helembai maskurázás, az Alsó-Ipoly menti kultúrkörnek ez a határokon átvélő, az újraegysíesülés kivételes értékű, éledező, régi és formálódó új hagyománya.

A két szemközti testvérfalu persze azóta is megrendezi – a teljesség igényével – külön-külön a maga farsangját. Az erős teleken, a kiszolgáltattott „északi és alföldi géniusz határán“ olykor újra találkozhatnak az Ipoly vidéki alakoskodók a befagyott folyó tükörsima jegén, újabban útlel nélkül sinkóztatva át egymáshoz, egyik partról a másikra, Európa Uniós „szabadságukat“ gyakorolva. Mással meg csak úgy – ha enyhébb a február vége –, mint egykoron: a partról integetnek egymásnak a jó boroktól és pálinkáktól felhevülten az ismeretlen ismerősök, a rokonok és barátok, napsütésre, igazi európai tavaszra ácsingózva, reménykedőn.

FARSANGI BÚCSÚZTATÓ

Ahogy a nagybörzsőnyi/deutschpilseni „pávakör“ tagjai az ipolydamásdi-helembai farsang temetésén játsszák **Glázer Lászlóné** (Erzsike) elmondása szerint:

Farsang keddjén este, mikor még nagy vigasság és tánc folyik, bejön a *Bíró* a vigadalomba, bottal a kezében, megkopogtatja a padlót, és csendet kér. (a zene leáll)

*„Tisztelt vendégsereg, egy kis csendet kérek!
Figyelmeztetőül jöttem én közétek.
Farsang keddje vagyon, mulattatok sokat,
Három napja pörgetitek: fiúk a lányokat.“*

*Közeleg az éjfél, s jön a böjti idő,
Mindjárt szól a harang is figyelmeztetőn:
Temessétek el a farsangot méltóan,
Azután meg menjen haza ki-ki a párjával!
Negyven napig böjtöljétek, hogy egy kicsit lefogyjatok,
Mert a tavalyi ruhátok nem megy már tirátok.
Most pedig kezdjétek a farsang temetését,
Sirassátok el asszonyok ez ifjú tetemét.“*

Szinte észrevétlenül behozzák a *Bábut*, utána jönnek a sirató asszonyok. Az asszonyok zsebében pálinkás üveg, közbe-közbe isznak, kortyolgatnak.

Asszony (1):

*„Jaj! Jaj! Mi lett veled, Te szép dalia,
hogy úgy hoznak, mint egy darab fát?
Az előbb még kannából ittad a pálinkát. Jaj!“*

Asszony (2):

„Drága komám, mi lesz ezzel a kicsivel?“

Sirató asszony:

*„Ombaj! Ombaj! Nyisd ki azt a kancsal szemed,
Hagy beszéljek még egyszer mostan veled.“*

Sirató:

*„Tegnap még egy vajling nokedlit megettél,
Utána arra még jó sok bort vedeltél.
Ombaj! Ombaj!“*

(2) Sirató asszony:

*„Jaj, mi lesz velünk nélküled?!
Ki eszi meg mindennapi kenyereinket?
A múlt héten vágtuk le a faragószéket,
Miközben kiraboltál tíz varjűfészket.“*

Sirató asszony:

*„Olyan csúnya voltál, hogy az anyád
Töklopóval csókolgatott.
Rosta alá tetted, hogy a macska
El ne lopjon.“*

Bejön a kántor a pappal (köszönnek):

„Jó estét adjon az Úristen.“

Pap: (énekelve)

*„Testvéreim! Figyelmezzetek!
Most, hogy múltóban a farsang napja,
Íme eljött hozzátok a búcsú órája es.
Búcsúzzatok el testvéreim ez ifjútól,
a Farsang Tóbitól,
Aki három napig egyfolyvást ropta a táncot,
És szó se róla, de ivott, vedelt nagyon.“*

Kántor: (+ kar)

*„Jól jártál, Te szép virágszál,
Mert nagy örömmre jutottál.“*

Pap:
 „Bocsássa meg a Jóisten bűneid,
 Amiért sok lánynak elcsavartad a fejét.
 A sok ital, ami a torkodon lement;
 A sok bableves és nokedli, amit megettél velem
 Elég lett volna öt more családnak,
 Akik ettől még jobban szaporodnának.“

Kántor: (+ kar)
 „Jól jártál Te szép virágszál!“

Pap:
 „Végrendeletben azt hagytad meg:
 Hogy koporsódat ne szögeljék le,
 Fejed alját szalonnával béleljék meg,
 Kolbászból legyen a beeresztő köteled,
 Vörös borral öntözzétek meg nyughelyedet,
 Hogy talpad a hangyák ne csiklandozzák meg.“

Kántor:
 „Jól jártál Te szép...!“

Pap:
 „Szűz lányok vigyék koporsómat,
 Temetésemem tökkel harangozzanak,
 A kárpótlási jegyemet ráhagyom a „Pávakör“-re,
 Hogy kapálhassanak az asszonyok az esztendőbe.

Isten veletek, én most elpihenek,
 Jövő farsangig nem látlak titeket.“

Kántor:
 „Jól jártál...!“

Pap:
 „Most, testvéreim, vigyük a testet,
 Temessük el véle a bajt, betegséget.
 Jöjjön közénk mielőbb a tavasz fénye,
 Hogy egészségben dolgozhassunk egész évbe.“

Kántor:
 „Jól jártál...!“
 (Kiszalad, miközben, azt kiabálja)
 „Csókoljátok meg Farsang Tóbit sorban, utoljára,
 Csak vigyázzatok, rá ne essetek őkelme ifjúságára.“

Asszonyok:
 (Jajgatva kivonulnak, majd keresik a Kántort.)
 „Szegény kántor! Szegény kántor! Jaj! Szegény
 kántor!“
 (Visszhangzik kintről, miközben a Kántor észrevét-
 lenül elvegyül a bámész népek között.)

Lejegyezte és közreadja:
 Németh Péter Mikola és fia, Németh Balázs Kristóf

Farsangi panoráma Ipolydamásdról nézvést (2004)
 Benedek Zsolt felvétele

Alászálla Mikula az ipolydamásdi poklokra 2004 farsangján
 Benedek Zsolt felvétele

Andrej Szpunar

Lippóczy Norbert, Tarnow város díszpolgára

Régi nemesi család sarja, amely a XVII. századtól kezdve szőlőtermesztéssel és borászattal foglalkozott Tokajban. A család eredete Sáros megyébe nyúlik vissza, az egykori Felső-Magyarországra, ahonnan a nevét is vette. A család 1654-ben szerzett nemességet, nevét a megyebeli Lipóc településről kapta, ahol a birtoka volt. A XVII. század végén a nemzetség egyik ága Podolinba ágazott. Az akkori idők felvidéki hagyományainak megfelelően a Magyarország északi részén honos nemeseknek a tokaji borvidéken szőlősük volt. Eleinte csak saját fogyasztásra, később kereskedelmi céllal is termesztették a szőlőt.

A lengyelföldi borkereskedést **József** nevű dédapja (1787–1839), vármegyei bíró, **Ferenc** nevű nagyapja, aki ötven esztendőn keresztül Podolin polgármestere volt, és apja, az idősebbik **Norbert** (1857–1932) is folytatta.

Lippóczy Norbert 1902. március 11-én született a Tokajhoz közeli Tállyán. 1925-ben végezte el a debreceni mezőgazdasági akadémiát, ahol mezőgazdasági mérnöki címet szerzett. Ugyanebben az esztendőben az ismert szobrász, **Alpo Sailo** meghívására finnországi tanulmányúton vett részt. Később Dániában és Ausztriában is megfordult.

1929-ben apjával együtt az immár független Lengyelországba utazott, hogy megvizsgálják borlerakat létesítésének feltételeit. Tarnowot választották, a hivatalos megnyitóra 1929. március 3-án került sor, három nappal azt követően, hogy hazahozták Aleppóból **Bem József** tábornok hamvait. Borászati raktárukat a *Katedralna* (= Katedrális) és a *Kazimierz Wielki* (Nagy Kázmér) utca sarkán lévő bérházban nyitották meg.

Legfőbb üzletfeleik a tarnowi, sandomierski és pelpini püspökség papjai voltak. Lippóczy Norbert volt a misebor szállítója. Lippóczyék tokaji borát úgyszintén vásárolták a földbirtokosok és kereskedelmi vállalatok is. 1939-re az eredeti 300 hektoliterről 600 hektoliterre emelkedett az értékesített bor mennyisége.

Ezekről az időkről maga Lippóczy így ír:

„1930-tól állandó lakhelyem Tarnowban van, ahová követtem a feleségem is.“ (1933-ban vette feleségül a cieszynai **Wojnar Korneliát**, aki a *Jagelló Egyetemen* végzett polonisztikát. Egyetlen fiuk született, **Piotr**.) A továbbiakban így emlékezik:

Így is voltak szerencsésebb évek, amelyekben nem csak a vállalkozás fejlődött jelentősen, de házasságunk is teljesen boldogságnak örvendett 1935-ben megszületett fiunk által, és a népművészeti gyűjtemények (népi festett üvegek, hucul kerámia és szentképek) is jelentősen gyarapodtak. Ebben az aránylag rövid időszakban sikerült 138 üvegfestményt és ikont, 200 darab hucul kerámiát és mintegy 40 kislengyelországi szentképet összegyűjtenem“.

A háború megtörte ezeket a boldog napokat.

A második világháború kitörését követő első napokban Lippóczy Norbert magyarországi szülőfalujába pró-

báltak menekülni, azonban a határátlépési kísérlet közben az ország keleti felét ellenőrzése alatt tartó szovjet hatóság, az NKVD elfogta őket, s tiltott határátlépés kísérlete miatt a családjával együtt letartóztatta. Öt év súlyos börtönre ítélték, amelyet a Szovjetunió területén kellett letöltenie. 1945-ben ugyan szabadlábba helyezték, ám a Lengyelországba való visszatérést nem engedélyezték a számára, mivel a repatriációt csak lengyel állampolgárok kérve nyújthatták. Büntetett előéletüként a Szovjetunióban dolgozott 8 éven át. Családjával, amely 1940 májusától Tarnowban élt, szabadon tarthatott ugyan kapcsolatot, ám csak neje, Kornélia nagy erőfeszítése révén kapott végül a moszkvai lengyel nagykövetségen konzuli útlevelet, s térhetett vissza 14 évi távollét után Tarnowba.

Borlerakatának államosítása következtében egy élelmiszeripari üzem ecetgyártó részlegénél sikerült elhelyezkednie. A vállalat igazgatójaként ment nyugdíjba 1968-ban.

Lippóczy Norbert háború előtt szerzett magángyűjteménye átvészelt a nehéz időket. Nyugdíjasként tovább hódolt gyűjtőszendélyének. Érdeklődése főleg az üvegfestményekre, hucul kerámiára és szakrális faragványokra terjedt ki.

1956-ban, köszönetképpen a tarnowiak által a kommunisták ellen felkelt magyarok számára nyújtott segítségért (a tarnowiak azokban a magyar testvéreink számára oly nehéz időkben 100 liter vért és 2 vagon ruhaneműt és élelmiszert küldtek Budapestre) a *Tarnowi Egyházi Múzeum*nak adományozta a gyűjteményében lévő üvegfestményeket és hucul kerámiát, amely összesen 300 darabot tartalmaz és az európai népművészet egyedülálló részét képezi.

1956-ban ugyancsak Lippóczy Norbert lett a társalapítója és egyben tiszteletbeli elnöke a *Tarnowi Magyarbarátok Társaságának*. Kezdeményezésére a Társaság gyűjtötte a tarnowi **Bem József** tábornokra, a *Népek Tavasza* hősére és az adjutánsával, Petőfi Sándorral való kapcsolataira vonatkozó emlékeket.

A Népek Tavasza időszakának szentelt, párszáz példányt tartalmazó könyvgyűjtemény (hungarikák és polonikák) a tarnowi múzeum értékes depositumait alkotják és a tábornok személyiségét bemutató állandó kiállítás, amelynek egy része látható; 1998-ban megtekintette Lengyelország és Magyarország államfője, **Aleksander Kwasniewski** és **Göncz Árpád** is.

Mint az ex librisek gyűjtője, amelyeket 1957-től gyűjtött (az első ex librist az ismert tarnowi művésztől, **József Szuszkiewicz**től kapta) mintegy 35 ezer darabot tudhatott magáénak, amiből 25 ezret a *Tarnowi Járasi Múzeum*nak, a többi pedig a budapesti *Magyar Mezőgazdasági Múzeum*nak, a *Zielone Górzei Szőlészeti Múzeum*nak adott át. A budapesti Magyar Mezőgazdasági Múzeum az ex libriseken túlmenően úgyszintén megkapta a családtól

örökölt tokaji boretiketteket, valamint mintegy 1200 szó-
lészeti témájú könyvet.

1963 és 2008 között az ex libris-kollekciója több mint
80 vándorkiállításon vett részt Lengyelország sok váro-
sában, Magyarországon, Csehszlovákiában, Bulgáriában
és Németországban.

1989-ben Lippóczy Norbert kezdeményezésére és szer-
kesztésében napvilágot látott (333 példányban) a *Tarnowi
ex librisek* I. és II. kötete (magán- és közületek anyagai).
Lippóczy ugyancsak gyűjtötte a szőlészettel kapcsolatos ex
libriseket és a borászattal összefüggő könyveket.

1992-ben jelentek meg Wrocławban Lippóczy emlék-
iratai az 1939 és 1953 között a gulagokon eltöltött évekről
(*Zapiski z gulagu*).

Érdemei elismeréséül és a magyar kultúra lengyelor-
szági népszerűsítéséért megkapta a *Magyar Köztársasági
Érdemrendet*.

Bibliofil volt, a könyvek jelentették a következő szenve-
délyét. 1925-ben megkapta ajándékba a Karéliában gyűj-
tött finn nemzeti eposzt, a *Kalevalát*. Ez egy gyűjtőmunka
kezdését jelentette. A Kalevala-gyűjtemény az eposznak 55
példányát tartalmazza. Ennek a kollekciónak az egyedi-
sége abban van, hogy együtt található egy alkotás külön-
böző nyelvű és különböző grafikusok által illusztrált válto-
zatai. A példányok többsége ajánlásokat is tartalmaz.

A kollekció egészes, nem csupán fordításokat, hanem

illusztrációkat, színházi feldolgozásokat bemutató albu-
mokat, a finn történelemről és irodalomról szóló feldol-
gozásokat is tartalmaz, tehát a Kalevala valaha megjelent
összes kiadása történetét és bibliográfiáját felölelő lexi-
kon. Lippóczy Norbert bibliofil gyűjteménye nagy jelentő-
ségű, a maga nemében egyedülálló Lengyelországban.
Egy része 1990/91 fordulóján került bemutatásra a *Tarto-
mányi Közkönyvtárban*, Tarnowban.

Tarnowban, annak a Mickiewicz utca 1-es szám alatti
háznak a homlokzatán, amelyben életének utolsó éveit
töltötte, a *Tarnowi Magyarbarátok Társaságának* kezde-
ményezésére, születésének századik évfordulóján emlék-
táblát helyeztek el a következő szöveggel:

„*Tu mieszkal inż. Norbert Lippóczy 1902–1996, Wę-
gier z urodzenia, Polak z wyboru, Zasłużony Działacz Kul-
tury, Współzalożyciel TTPW, Honorowy Obywatel Miasta
Tarnowa*“.

„*Itt élt Lippóczy Norbert mérnök 1902–1996, száрма-
zására nézve magyar, választására nézve lengyel, a kul-
túra érdemes munkása, a Tarnowi Magyarbarátok Társa-
ságának társalapítója, Tarnow város tiszteletbeli pol-
gára*.“*

*A szövegben forrásként felhasználtuk a **Dr. Tadeusz Bukowski,**
Janina Jarosz és Maria Jamrozik által összegyűjtött forrásokat.

A GEMERPRODUKT szőlősei és gyümölcsösei Alsóvályban

Tartalom

VEZÉRCIKK

Miért éppen a bor? (Hizsnyan Géza) 1

LÁSSÁTOK, FELEIM!

Hizsnyan Géza: Gömöri családörténet – egy egri esúcsborász Putnokról 3
B. Kovács István: A szőlőművelés múltjából a Vály-völgyön 6
Faggyas István: A keleméri határ szőlős területei 9
Ádám Sándor: Vallomásféle a tájról és a borról 15
Koresog László: Adalékok az ipolynyéki szőlőtermesztéshez 17
Tóth Ferenc: A közép-szlovákiai borvidék múltja és jelene 19
Gaál Lajos: Gömör természeti öröksége 30. 24
Kiss László: Palócföld orvosai 2. Madács Péter 29
Tóth Lajos: „Ha megfordultunk, mindig a láger világozását láttuk“ 3. rész 32
Mács Zoltán: Oly korban... 39

FUTÁRSZALON

Bettes István – Csótó László: A mutatványos, Az ezredforduló jegyében, Tolvajok, Cantata, Balog-völgy, Mese a ménészagzáról (versek – grafika) 42
Zmeták Ernő: Tél Lándokon, Férfiakt-tanulmány a bajmóci kórház mozaikjához 44
Csontváry-Kosztka Tivadar: Őz-tanulmány 45
Aba-Novák Vilmos: Igali falurészlet 45
Keleti szőnyegek 46

EMLÉKEZETÜNKRE

Fábry János: Életem első feléből (1830-tól 1867-ig) III. rész 47

EMBEREK – MŰVEK – ESEMÉNYEK

A haza hozzá sem volt oly kegyes... Hubay Miklós születésnapjára (Hizsnyan Géza) 56
A Cselényi-jelenség megfejthetetlen titka (Kövesdi Károly) 57
„Mindig az igazságot...“ (B. Kovács István) 59
Életem és mélyföldtani kutatásaim (Szepesházy Kálmán) 62
Szepesházy Kálmán levele Turczel Lajoshoz 72
Részletek Szepesházy Kálmán végrendeletéből 72
Megkezdődtek a III. Gömöri Országnapok (bk) 73
A régió és a város számára kiemelkedő esemény (Szászi Zoltán) 75
Szelezky Zita Magyar Örökség-Díjas (Ligárt Éva) 76
Méltón hirdeti a magyar nép dicsőséges tetteit (Koós István) 77
Könyvről-könyvre 80

AGÓRA

Mács József: Tudásszomj, helytállás, nemzethez való hűség 82
Egy életre szóló kirándulás (Dósa Annamária) 84
Szabó László: Hubay Micu bácsi 86

HETED-HÉT MAGYAR ORSZÁG

Németh Péter Mikola: „Hetedhét Ipolyon innen és túl...“ 87
Andrej Szpunar: Lippóczy Norbert, Tarnow város díszpolgára 91

A címlapon: Czenhe Zoltán felvétele (Borkóstoló a ragályi szőlőhegyen)
Jelen számunkat Lippóczy Norbert ex libriseivel illusztráltuk.

A folyóiratban közölt autorizált írások nem feltétlenül tükrözik a kiadó és a szerkesztőség értékelését.

Az északi magyar peremvidék fóruma

A lap fővédnöke: Tózsér Árpád
Főszerkesztő: B. Kovács István
Szerkesztő: Kövesdi Károly

Szerkesztőbizottság:

Beke Zoltán (Rozsnyó)
Bodnár Mónika (Putnok)
Gaál Lajos (Rimaszombat)
Gyetvai Zoltán (Losonc)
Hizsnyan Géza (Rimaszombat)
Kovács Ágnes (Rozsnyó)
B. Kovács István (Rimaszombat) – elnök
Mihályi Molnár László (Szepsi)
Pálkás Tibor (Ipolyás)
Puntigán József (Losonc)
Szabóné Bendik Márta (Ipolyás)

Képszerkesztő: Kovács Szabolcs

Lapunk az Interneten is olvasható.
Szerkeszti: Gyetvai Zoltán
www.gomorország.sk

Megjelenik: negyedévenként

Nyilvántartási szám: MK SR 2252/2000 • ISSN 1335-6410

Kiadja a rimaszombati Gömör-Kishonti Múzeum Egyesület
a Patrióta Kiadó (Rimaszombat) által
Felelős kiadó: Dr. Kovács István, elnök

A szerkesztőség címe: Železničarska 1, 979 01 Rimavská Sobota
Tf.: 0905 846 618;

E-mail: gemamuz@isternet.sk

Nyomdai előkészítés: Kovács Szabolcs, Marian Ševčík, Ex-print

Nyomta: Ex-Print, Losonc

Példányszám: 1000

ISSN 1335-6410

Ára: 60,- Sk/500,-Ft/2,-Eur

Előfizethető a szerkesztőség címén.

Vychádza: štvrťročne

Číslo registrácie: MK SR 2252/2000 • ISSN 1335-6410

Vydáva Gemer-malohontský muzeálny spolok v Rimavskej Sobote,
prostredníctvom vydavateľstva Patrióta (Rimavská Sobota)
Adresa redakcie: Železničarska 1, 979 01 Rimavská Sobota

Tel.: 0905 846 618;

E-mail: gemamuz@isternet.sk

Tlačiarenská príprava: Kovács Szabolcs, Marian Ševčík, Ex-print

Tlač: Ex-Print, Lučenec

Náklad: 1000 ks

ISSN 1335-6410

Cena: 60,- Sk/500,-Ft/2,-Eur

Objednávky na adrese redakcie.